Bölüm 10

Sulâsî Mucerred ve Sulâsî Mezîd Fiillerde İsm-i Fâ‘il ve İsm-i Mef‘ûl

öğrenme çıktıları

1 Günlük Hayatımızda Arapça 10

1 Bölümde geçen bazı sözcük yapılarını kullanarak diyalog gerçekleştirme becerisi kazanabilme

2 Sulâsî Mucerred Fiillerden İsm-i Fâ‘il ve İsm-i Mef‘ûl Türetmek

2 Sulâsî mucerred fiillerden ism-i fâ‘il ve ism-i mef‘ûl türetebilme ve bunları cümle içinde kullanabilme

3 Sulâsî Mezîd Fiillerden İsm-i Fâ‘il ve İsm-i Mef‘ûl Türetmek

3 Sulâsî mezîd fiillerden ism-i fâ‘il ve ism-i mef‘ûl türetebilme ve bunları cümle içinde kullanabilme

4 Arapçada Harf-i Cer ile Kullanılan Bazı Fiiller

4 Harf-i cerlerle kullanılan bazı fiilleri tanıma ve bunları cümle içinde kullanma becerisi kazanabilme

5 Arapçada Kalıp İfadeler

5 Arapçada sıklıkla kullanılan bazı ifade biçimlerini tanıma ve yerinde kullanma becerisi elde edebilme

Anahtar Sözcükler الكلمات المفتاحية: • Sulâsî Mucerred ve Sulâsî Mezîd Fiillerde İsm-i Fâ‘il ve İsm-i Mef‘ûl
اسم الفاعل و اسم المفعول للأفعال الثّلاثيّة المُجرّدة و المَزيدة

GİRİŞ

مُقَدّمة

Türkçede “etken ortaç” kavramı ile ifade ettiğimiz “ism-i fâ‘il” yapısı ve “edilgen ortaç” kavramı ile karşıladığımız “ism-i mef‘ûl” yapısı hem sulâsî mucerred, hem de sulâsî mezîd fiillerden elde edilen yapılardır. Fiili yapan, eylemi gerçekleştiren varlığı göstermede “ism-i fâ‘il” kalıbından, fiilin ifade ettiği işten etkilenen varlığı göstermede “ism-i mef‘ûl” kalıbından yararlanılır.

Sulâsî mucerred ve sulâsî mezîd fiillerden ism-i fâ‘il ve ism-i mef‘ûl elde etmenin bazı kuralları bulunmaktadır. Bu Bölümde sulâsî ve mezîd fiillerden nasıl ism-i fâ‘il ve ism-i mef‘ûl elde edildiği anlatılacak, verilecek örneklerle konu pekiştirilmeye çalışılacaktır. Ayrıca harf-i cerlerle kullanılan bazı fiillerin kullanımına yönelik örneklere ve kalıp ifadelere de yer verilecek, bir diyalog ve bir metin ile konu pekiştirilmeye çalışılacaktır.

GÜNLÜK HAYATIMIZDA ARAPÇA 10

العربية في حياتنا اليوميّة ١٠

في مَحَلِّ المَلابِس

ذَهَبَ كَرِيم مَعَ أُخْتِهِ ليلى إلى السّوقِ. كان كَرِيم يُرِيدُ أَنْ يَشْتَرِيَ قَميصًا وَ بَنْطَلونَ جينْز و أخْتُه ليلى كانَتْ تُريدُ أَنْ تَشْتَرِيَ فُسْتانًا وَ تَنّورَةً. دَخلَ كَرِيم وَ ليلى إلى مَحَلٍّ لِلْمَلابِسِ.

كَرِيم: مَرْحَبًا.

البائع: أهْلاً و سَهْلا، أَيَّ خِدْمَة؟

ليلى: أُرِيدُ أنْ أَشْتَرِيَ فُسْتَانًا لي.

البائِع: عِنْدَنَا فَسَاتِين مِنْ آخِرِ طِراز، كَم مَقاسُكِ؟

ليلى: مَقاسي أَرْبَعون.

البائِع: هَلْ تُريدينَ فُسْتانًا طَويلاً أَمْ قَصيرًا؟

ليلى: أُريدُ فُسْتانًا طَويلاً.

البائِع: هَلْ يُعْجِبُكِ هذا الفُسْتانُ؟

ليلى: ما صِنْفُ هذا القُماش؟

البائِع: هذا القُماشُ حَريرٌ.

ليلى: مُمْكِن أُجَرِّبُه؟

البائِع: طَبْعًا، تَفَضَّلي إلى غُرْفَةِ القِياسِ.

ليلى: هَلْ عِنْدَكُم تَنّورَةٌ سَوداءُ؟

البائِع: نَعَمْ ... أَعْتَقِد أنَّ هذا المَقاس يُناسِبُكِ، تَفَضَّلي.

Giyim Mağazasında

Kerim kız kardeşi Leyla ile birlikte çarşıya gitti. Kerim bir gömlek ve bir kot pantolon satın almak istiyordu. Leyla da bir elbise ve bir etek satın almak istiyordu. Kerim ve Leyla bir giyim mağazasına girdi.

Kerim: Merhaba

Satıcı: Hoş geldiniz, nasıl yardımcı olabilirim?

Leyla: Kendim için bir elbise almak istiyorum.

Satıcı: Son model elbiselerimiz var, bedeniniz kaç?

Leyla: Kırk.

Satıcı: Uzun bir elbise mi yoksa kısa bir elbise mi istersiniz?

Leyla: Uzun bir elbise istiyorum.

Satıcı: Bu elbise hoşunuza gider mi?

Leyla: Bu kumaşın türü nedir?

Satıcı: Bu kumaş, ipektir.

Leyla: Deneyebilir miyim?

Satıcı: Tabii ki, deneme kabinine buyurunuz.

Leyla: Siyah eteğiniz var mı?

Satıcı: Evet… Sanırım bu beden size uygundur, buyurun.

Leyla elbiseyi ve eteği denemek için deneme kabinine girer, birkaç dakika sonra deneme kabininden gülümseyerek çıkar.

Satıcı: Görüşünüz nedir (Nasıl oldu)?

Leyla: Elbiseyi beğendim, ama etek hoşuma gitmedi. Elbiseyi alıyorum, eteği bırakıyorum. Bu elbise kaça?

Satıcı: Bu elbise elli Dinar.

Leyla: Olmaz, bu çok pahalı. İndirim istiyorum.

Satıcı: Bizde fiyatlar yüksek değil, ama siz kırk Dinar ödeyin.

Leyla: Tamam, anlaştık.

Kerim: Ben de gri bir kot pantolon ve mavi bir gömlek istiyorum.

Satıcı: Buyurun.

Kerim: Bu gömlek kaç beden?

Satıcı: Orta beden.

Kerim: Olmadı. Bu, benim bedenimden küçük. Daha büyük bir beden var mı?

Satıcı: Evet. En büyük beden bu, size uyar.

Kerim: Bu kumaşın türü nedir?

Satıcı: Bu kumaş, pamuktur.

Kerim: Pantolonu deneyebilir miyim?

Satıcı: Elbette. Deneme kabinine buyurunuz lütfen.

Kerim, pantolonu denemek için deneme kabinine girer ve birkaç dakika sonra deneme kabininden gülümseyerek çıkar.

Kerim: Pantolon ve gömleğin fiyatı ne kadar?

Satıcı: Fiyatlar çok uygun. Pantolon otuz, gömlek ise sadece yirmi Dinar.

Kerim: Peki, elbiseyi, pantolonu ve gömleği alıyoruz, buyurunuz doksan Dinar.

Satıcı: Teşekkür ederim.

ليلى تَدْخُلُ فِي غُرْفَةِ القِياسِ لِتَقِيسَ الْفُسْتانَ وَ التنورةَ، وَ بَعْدَ دَقائِق تَخْرُجُ مِنْها و هِيَ مُبْتَسِمَةٌ.

البائِع: ما رَأْيُكِ؟

ليلى: أَعْجَبَنِي الفُسْتانُ، لكِنَّ التَّنّورَةَ لَمْ تُعْجِبْنِي. أَشْتَرِي الْفُسْتانَ و أَتْرُكُ التَّنُّورَة. بِكَمْ هذا الْفُستان؟

البائِع: هذا الْفُستانُ بِخَمْسِينَ ديناراً.

ليلى: لا، هذا غالٍ جِدّاً. أُريدُ التَخْفِيض.

البائِع: الأَسْعارُ عِنْدَنا لَيْسَتْ مُرْتَفِعَةً. و لكِنْ اِدْفَعِي أنتِ أَرْبَعِينَ ديناراً.

ليلى: حَسَنًا، اِتَّفَقْنَا.

كَريم: و أنا أُرِيدُ بَنْطَلونَ جينز رَمادِيّ، وَ قَميصًا أَزْرَقَ.

البائِع: تَفَضَّلْ.

كَريم: ما مَقاسُ هذا القَمِيص؟

البائِع: مَقَاسُهُ مُتَوَسِّط.

كَريم: لا. هذا أَصْغَرُ مِنْ مَقَاسِي. هَلْ عِنْدَكَ مَقَاسٌ أَكْبَرَ؟

البائِع: نَعَم. هذا هو المَقَاسُ الأَكْبَرُ. إنَّهُ يُنَاسِبُكَ.

كَريم: ما صِنْفُ هذا القُماش؟

البائِع: هذا القُماشُ قُطْنٌ.

كَريم: مُمْكِن أُجَرِّب البَنْطَلُون؟

البائِع: طَبْعًا. تَفَضَّلْ إلى غُرْفَةِ القِيَاس لَوْ سَمَحْتَ.

كَريم يَدْخُلُ فِي غُرْفَةِ القِياسِ لِيَقِيسَ البَنْطَلُون، و بَعْدَ دَقائِق يَخْرُجُ مِنْها و هو مُبْتَسِمٌ.

كَريم: كَمْ ثَمَنُ البَنْطَلون والقَمِيص؟

البائِع: الأَسْعَارُ مُنَاسِبَةٌ جِدًّا. البَنْطَلونُ بِثلاثين ديناراً، وَ القَميصُ بعشرين فَقَطْ.

كَريم: حَسَنًا، نَأْخُذُ الفُسْتان و البَنطَلون و القَمِيص و هذا تِسْعُونَ دِينارًا.

البائِع: شُكْراً.

“أَيَّ خِدْمَة؟” Lokanta, otel, mağaza gibi çeşitli yerlerde müşteri karşılayan görevlilerin müşteriyi ilk karşıladıklarında kullandıkları ifade biçimi olup kelime anlamı “hangi hizmet” biçimindedir. Bunu Türkçeye çevireceğimiz zaman, yerine göre “Ne arzu edersiniz?”, “Buyurunuz!”, “Nasıl yardımcı olabilirim?”, “Ne emredersiniz?” biçimindeki ifadelerden biriyle karşılamak mümkündür.

Fasih Arapçada
“هَلْ مِنَ الـمُمْكِنِ......؟” (… mümkün müdür) kullanımını Araplar günlük yaşamda kısaltarak muzâri fiilin başına sadece “مُمْكِنْ” getirmek suretiyle kullanırlar. Bu üslup, sorunun ses tonuyla yapıldığı konuşma diline özgüdür. Örnek:

مُمْكِنْ آخُذُه. (Mumkin âhuzuh.): (son hece alçalan bir tonla söylenirse) Onu alabilirim, anlamındadır.

مُمْكِنْ آخُذُه؟ (Mumkin âhuzuh?) : (son hece yükselen bir tonla söylenirse) Onu alabilir miyim, anlamındadır.

مُمْكِنْ أَذْهب. (Mumkin ezheb.): (son hece alçalan bir tonla söylenirse) Gidebilirim.

مُمْكِنْ أَذْهب؟ (Mumkin ezheb?): (son hece yükselen bir tonla söylenirse) Gidebilir miyim?

١٠ /10	عَشَرَ
٢٠/20	عِشْرون
٣٠/30	ثَلاثون
٤٠/40	أَرْبَعون
٥٠/50	خَمْسون
٦٠/60	سِتّون
٧٠/70	سَبْعون
٨٠/80	ثَمانون
٩٠/90	تِسْعون
١٠٠/100	مائَة

Arapçada 1-10 arası sayıları daha önce görmüştük. Diyalogda da geçen 10 ve katlarının Arapçaları yukarıdaki gibidir. Fark edeceğiniz üzere 20’den 100’e kadar olan 10’un katı sayılar, düzenli eril çoğul yapısındadır. Dolayısıyla ref alâmetleri vâv (و), nasb ve cer alametleri ise ye (ي)’dir.

Öğrenme Çıktısı

1 Bölümde geçen bazı sözcük yapılarını kullanarak diyalog gerçekleştirme becerisi kazanabilme

Araştır/ Tekrarla 1	İlişkilendir/ Karşılaştır	Anlat/ Paylaş
Verilen diyalogda geçen ism-i fâ‘il ve ism-i mef‘ûlleri bulunuz. Altını çiziniz. Anlamlarını araştırınız.	Arapçayla aynı şekilde Türkçede de kullanılan bazı ism-i fâ‘il ve ism-i mef‘ûlleri bulunuz. Anlamlarını birbiriyle ilişkilendiriniz.	Verilen diyaloğu okuyunuz ve arkadaşlarınızla birlikte Arapça olarak canlandırmaya çalışınız.

DİLBİLGİSİ: SULÂSÎ MUCERRED FİİLLERDEN İSM-İ FÂ‘İL VE İSM-İ MEF‘ÛL TÜRETMEK

اشتقاق اسم الفاعل و اسم المفعول من الأفعال الثُّلاثيّة المُجَرَّدة

Türkçede “etken ortaç” kavramı ile ifade ettiğimiz “ism-i fâ‘il” yapısı ve “edilgen ortaç” kavramı ile karşıladığımız “ism-i mef‘ûl” yapısı hem sulâsî mucerred, hem de sulâsî mezîd fiillerden elde edilen yapılardır. Sulâsî mucerred fiillerde fiili yapan, eylemi gerçekleştiren isim elde edilmek istendiğinde “fâ‘il” kalıbı; fiilin ifade ettiği işten etkilenen varlığı göstermede “mef‘ûl” kalıbı kullanılır. Önce ism-i fâ‘il konusunu görelim:

İsm-i Fâ‘il

İsm-i fâ‘il (etken ortaç), fiilden türeyen ve işi yapanı gösteren kelimedir. Sulâsî mucerred fiillerde, fiilin فاعِلٌ (*fâ‘ilun*) formuna uyarlanmasıyla elde edilir. Fiil, bu yapıya girince artık bir isme dönüşmüş olur ve mastar köküne -en, -an, -ar, -er, -ci, -cı, -man, -men, -gin, -kin, -gün, -kün gibi ekler ilave edilerek anlamlanan yeni bir kelime olur. Daha önce ifade ettiğimiz gibi, fiilin bu yapısı bazen şimdiki zaman anlamı vermede de kullanılır.

Örneğin;

كَتَبَ (yazdı) fiilini (فاعِلٌ) kalıbına uyarlayacak olduğumuzda, (كاتِبٌ) sözcüğünü elde ederiz. Bu yeni sözcüğü “yaz-an”, “yaz-man”, “yaz-ar”, “yaz-ı-cı” biçiminde anlamlandırmak mümkündür. İster geçişli, ister geçişsiz olsun bütün sulâsî fiiller bu kalıba uyarlanabilir. Fark edileceği üzere bu yapıda ziyade harf, “fâu’l-fi‘l”den sonra getirilen bir *elif* harfidir. Bu yapıda bir kelimenin anlamı için sözlük kullanılacağında, üçlü fiil kökünü bu ziyade harfi atmak suretiyle elde edeceğinizi biliyorsunuz. Şimdi başka birkaç fiili daha bu yapıya uyarlayarak elde edilen yeni anlamları görelim:

عَلِمَ (bildi) fiilinden عالِمٌ (bilen, bilgin, âlim),

شَعَرَ (hissetti) fiilinden شاعِرٌ (hisseden, şâir),

فَتَحَ (açtı) fiilinden فاتِحٌ (açan, açık -renk-),

سَكَنَ (oturdu) fiilinden ساكِنٌ (oturan, sâkin),

حَكَمَ (hükmetti) fiilinden حاكِمٌ (hükmeden; yargıç) sözcükleri ism-i fâ‘il olarak türetilebilir.

Bu yapının sonuna dişil te'si (*tâu'l-marbûta*) getirmek suretiyle sözcüğün dişil için kullanılan formu elde edilmiş olur; (عالِمَةٌ), (شاعِرَةٌ), (حاكِمَةٌ) gibi.

Orta harfi illetli olan (ecvef) fiiller (فاعِلٌ) kalıbına uyarlandıklarında kesra harekesi alacak olan ortadaki illetli harf (aslı ister *vâv* ister *ye* olsun) hemzeye dönüşür. Örneğin;

قَالَ (söyledi) fiilinden قائِلٌ (söyleyen),

نامَ (uyudu) fiilinden نائِمٌ (uyuyan),

باعَ (sattı) fiilinden بائِعٌ (satan, satıcı),

جاعَ (acıktı) fiilinden جائِعٌ (aç),

صامَ (oruç tuttu) fiilinden صائِمٌ (oruçlu) biçiminde erken ortaç türetilir. Nitekim Yusuf Sûresi 10. ayet-i kerimede bu şekilde türemiş bir sözcük bulunmaktadır. İnceleyelim:

﴿قالَ قائِلٌ مِنْهُمْ لا تَقْتُلوا يُوسُفَ.﴾ (İçlerinden biri Yusuf'u öldürmeyin dedi.)

Son harfi illetli olan (nâkıs veya lefîf) fiiller (فاعِلٌ) kalıbına uyarlandıklarında türeyen kelime belirsiz kullanıldığında, merfû ve mecrûr durumda sondaki illetli harf düşer ve "aynu'l-fi'l" çift kesra ile harekelenir. Belirli olarak kullanıldığında veya mansûb durumda illetli harf ortaya çıkar ve aslı ister *vâv* isterse *ye* olsun, hep *ye* olarak görünür.

رَمَى (fırlattı, attı) fiilinden رامٍ (fırlatan, atan). Mansûb: رامِيًا, belirli: الرامِي.

بَكَى (ağladı) fiilinden باكٍ (ağlayan). Mansûb: باكِيًا, belirli: الباكِي.

بَقِيَ (kaldı) fiilinden باقٍ (kalan). Mansûb: باقِيًا, belirli: الباقِي.

رَوَى (anlattı) fiilinden راوٍ (rivayet eden, anlatan). Mansûb: راوِيًا, belirli: الراوِي.

قَضَى (hükmetti) fiilinden قاضٍ (hükmeden, kadı, yargıç). Mansûb: قاضِيًا, belirli: القاضِي.

Nahl Sûresi 96. ayet-i kerimede bu şekilde türemiş bir sözcük bulunmaktadır. İnceleyelim:

﴿ما عِنْدَكُمْ يَنْفَدُ و ما عِنْدَ اللهِ باقٍ.﴾

(Sizin yanınızda olan şeyler tükenir, Allah katında olan şeyler bâkîdir.)

İsm-i Mef'ûl

İsm-i mef'ûl (edilgen ortaç), fiilden türeyen ve fiilin ifade ettiği işten etkileneni gösteren kelimedir. İsm-i mef'ûl, sulâsî mucerred fiillerde fiilin, مَفْعولٌ (*mef'ûlun*) formuna uyarlanmasıyla elde edilir. İsm-i mef'ûl formuna uyarlanabilen fiiller, sadece nesne alabilen, yani geçişli olan fiillerdir. Nesne almayan fiillerin, ism-i mef'ûl formunda türeyeni pek bulunmaz. Bu kalıptan bir sözcük, ilgili fiilin edilgen mastar köküne –en, -an, -miş, -mış, -muş, -müş, -li, -lı gibi ekler ilave edilerek anlamlandırılabilir.

Örneğin;

كَتَبَ (yazdı) fiilini (مَفْعولٌ) kalıbına uyarlayacak olduğumuzda, (مَكْتوبٌ) sözcüğünü elde ederiz. Bu yeni sözcüğü "yaz-ıl-an", "yaz-ıl-mış", "yaz-ılı" biçiminde anlamlandırmak mümkündür. Fark edileceği üzere bu yapıda ziyade harf, "fâu'l-fi'l"den önce getirilen ve fetha ile harekeli bir *mim* harfi ve "aynu'l-fi'l"den sonra getirilen bir *vâv* harfidir. Bu yapıda bir kelimenin anlamı için sözlük kullanılacağında, üçlü fiil kökünü bu ziyade harfleri atmak suretiyle elde edeceğinizi biliyorsunuz. Şimdi başka birkaç fiili daha bu yapıya uyarlayarak elde edilen yeni anlamları görelim:

عَلِمَ (bildi) fiilinden مَعْلومٌ (bilinen, öğrenilmiş, malum),

حَزَنَ (hüzün vermek) fiilinden مَحْزُونٌ (hüzünlenmiş, hüzünlü),

فَتَحَ (açtı) fiilinden مَفْتُوحٌ (açılmış, açık -kapı, zarf vs-),

غَلَبَ (yendi) fiilinden مَغْلُوبٌ (yenilen, yenilmiş),

حَكَمَ (hükmetti) fiilinden مَحْكُومٌ (hükmedilen; hükümlü) sözcükleri ism-i mef'ûl olarak türetilebilir.

Bildiğiniz gibi muzâri form, hem geniş zaman kipi hem de şimdiki zaman kipi için kullanılmaktadır. Bir eylemi içinde bulunduğumuz an itibariyle yapmakta olduğumuzu ifade için ism-i fâ‘il ve ism-i mef'ûl yapılarından yararlanılabileceğini biliyorsunuz. Her iki yapı, istendiğinde sadece şimdiki zaman anlamı ifade etmek üzere de kullanılabilir. Örnek:

أنا أَذْهَبُ إلى الكُلِّيَّة. (Ben fakülteye gidiyorum -veya giderim-.)

أنا ذاهِبٌ إلى الكُلِّيَّة. (Ben fakülteye gidiyorum.)

İsm-i fâ‘il olan kelime, hem merfû, hem mansûb hem de mecrûr durumda tekil, ikil, çoğul olarak çekimlenebilir. Örnek olarak (ذَهَبَ) fiilinin ism-i fâ‘il yapısını merfû, mansûb ve mecrûr halde kullanalım:

Çoğul (Cem’)	İkil (Tesniye)	Tekil (Mufred)	
ذاهِبونَ	ذاهِبانِ	ذاهِبٌ	Merfû
ذاهِباتٌ	ذاهِبَتانِ	ذاهِبَةٌ	
ذاهِبِينَ	ذاهِبَيْنِ	ذاهِبًا	Mansûb
ذاهِباتٍ	ذاهِبَتَيْنِ	ذاهِبَةً	
ذاهِبِينَ	ذاهِبَيْنِ	ذاهِبٍ	Mecrûr
ذاهِباتٍ	ذاهِبَتَيْنِ	ذاهِبَةٍ	

Öğrenme Çıktısı

2 Sulâsî mucerred fiillerden ism-i fâ‘il ve ism-i mef'ûl türetebilme ve bunları cümle içinde kullanabilme

Araştır/ Tekrarla 2

عَرَفَ ve شَرِبَ fiillerinden ism-i fâ‘il ve ism-i mef'ûl türetiniz.

İlişkilendir/ Karşılaştır

Kur’ân-ı Kerîm’in “Ra‘d Sûresi” 9. ve “Hûd Sûresi” 45. ayet-i kerimelerindeki ism-i fâ‘illeri, “Fâtiha Sûresi”ndeki ism-i fâ‘il ve ism-i mef'ûlleri tespit ediniz.

Anlat/ Paylaş

Sulâsî fiillerden nasıl ism-i fâ‘il ve ismi mef'ûl türetildiğini ezberleyiniz, arkadaşlarınızla paylaşınız.

SULÂSÎ MEZÎD FİİLLERDEN İSM-İ FÂ‘İL VE İSM-İ MEF‘ÛL TÜRETMEK

اشتقاق اسم الفاعل و اسم المفعول من الأفعال المَزيدة

Mezîd fiillerde ism-i fâ‘il ve ism-i mef‘ûl yapıları, sulâsî mucerred fiillerden elde edilenlerden farklıdır. Mezîd fiiller bir harf ziyadeli, iki harf ziyadeli ve üç harf ziyadeli olmak üzere çeşitlilik gösterdiklerinden bunların tümü için tek bir kalıp yoktur. Bunun yerine bütün sulâsî mezid fiillerden şu yol izlenerek ismi fâ‘il ve ism-i mef ‘ûl elde edilir:

1. Önce fiilin muzârisi alınır: عَلَّمَ → يُعَلِّمُ
2. Muzâraat harfi atılıp yerine ötre ile harekeli bir mim harfi getirilir: مُعَلِّمُ
3. Sondan bir önceki harfin harekesi ism-i fâ‘ilde kesra; ism-i mef‘ûlde fetha yapılır.
4. Fiilimiz artık isimleştiği için sonu tenvinlenir.

مُعَلِّمٌ : öğreten, öğretmen (ism-i fâ‘il)

مُعَلَّمٌ : öğretilen (ism-i mef‘ûl)

Aşağıdaki tabloda mezîd bir fiilin sırasıyla nasıl ism-i fâ‘il ve ism-i mef‘ûle dönüştüğünü inceleyelim:

İsm-i mef‘ûl	İsm-i fâ‘il		Muzâri	Mâzî
مُرْسَلٌ gönderilen	مُرْسِلٌ gönderen	رْسِلُ	يُرْسِلُ	أَرْسَلَ
مُقَدَّمٌ öne geçen, önceki	مُقَدِّمٌ sunan, sunucu	قَدِّمُ	يُقَدِّمُ	قَدَّمَ
مُقَدَّسٌ kutsal	مُقَدِّسٌ kutsayan	قَدِّسُ	يُقَدِّسُ	قَدَّسَ
مُشَاهَدٌ görülen, izlenen	مُشَاهِدٌ gözleyen, seyirci	شَاهِدُ	يُشَاهِدُ	شَاهَدَ
مُجَاهَدٌ uğruna savaşılan	مُجَاهِدٌ savaşan, cihat eden	جَاهِدُ	يُجَاهِدُ	جَاهَدَ
مُتَعَهَّدٌ üstlenilen, taahhüt edilen	مُتَعَهِّدٌ üstlenen, taahhüt eden	تَعَهَّدُ	يَتَعَهَّدُ	تَعَهَّدَ
مُتَفَكَّرٌ düşünülen	مُتَفَكِّرٌ düşünür	تَفَكَّرُ	يَتَفَكَّرُ	تَفَكَّرَ
مُعْتَقَدٌ inanılan, inanç	مُعْتَقِدٌ inanan	عْتَقِدُ	يَعْتَقِدُ	اِعْتَقَدَ
مُسْتَعْمَلٌ kullanılan, kullanılmış	مُسْتَعْمِلٌ kullanıcı	سْتَعْمِلُ	يَسْتَعْمِلُ	اِسْتَعْمَلَ
مُسْتَمَعٌ dinlenilen	مُسْتَمِعٌ dinleyici	سْتَمِعُ	يَسْتَمِعُ	اِسْتَمَعَ

أَرْسَلَتْ الشَّرِكَةُ رِسالَةً لِكُلِّ المُشْتَرِكِين.

(Şirket abonelerinin hepsine bir mesaj gönderdi.)

كَتَبْتُ اسْمَ المُرْسِلِ والمُرْسَلِ إليه على الظَّرْفِ.

(Göndericinin ve kendisine gönderilenin (alıcının) adını zarfın üzerine yazdım.)

Öğrenme Çıktısı

3 Sulâsî mezîd fiillerden ism-i fâ'il ve ism-i mef'ûl türetebilme ve bunları cümle içinde kullanabilme

Araştır/ Tekrarla 3

Tabloda verilen ism-i fâ‘il ve ism-i mef‘ûllerden beş tanesini defterinize yazınız ve birer cümle içinde kullanınız.

İlişkilendir/ Karşılaştır

Kur’ân-ı Kerîm’in “Fâtır Sûresi” 2, “Duhân Sûresi” 14. ayet-i kerimelerinde geçen ism-i fâ‘il ve ism-i mef‘ûlleri tespit ediniz.

Anlat/ Paylaş

Tabloda verilen ism-i fâ‘il ve ism-i mef‘ûllerin anlamlarını ezberleyiniz. Bu sözcüklerle anlamlı cümleler oluşturmaya çalışınız.

ARAPÇADA HARF-İ CER İLE KULLANILAN BAZI FİİLLER

بَعْضُ الأفعالِ المُسْتَعْمَلَةِ مع حُرُوفِ الجر

-i dinlemek	اِسْتَمَعَ إلى...... اِسْتَمَعَ لِ......

هَلْ تَسْتَمِعُ إلى المُوسِيقَى؟ (Müzik dinler misin?)

نَعَمْ، أَسْتَمِعُ إلى الموسيقَى فِي أَوْقَاتِ فَرَاغِي. (Evet, boş vakitlerimde müzik dinlerim.)

اِسْتَمِعوا إلَيَّ جيِّدًا يَا شَبَاب.

Gençler beni iyi dinleyiniz- bana kulak veriniz.

لا أُحِبُّ أَنْ أَسْتَمِعَ إلى الموسيقى الكلاسِيكِيَّة.

Klasik müzik dinlemeyi sevmiyorum.

-i etkilemek	أثَّرَ على ...... أثَّرَ فِي ....

هَلْ تَعْرِفُ كَيْفَ يُؤَثِّرُ الإنْسانُ على البِيْئَةِ؟ (İnsanın çevreyi nasıl etkilediğini biliyor musun?)

أثَّرَتْ الأحْداثُ الأخِيرَةُ فِي نَفْسِيَّةِ والِدِي. (Son olaylar babamın psikolojisini etkiledi.)

الجَوُّ البارِدُ لا يُؤَثِّرُ عَلَيَّ. (Soğuk hava beni etkilemiyor.)

تَلَوُّثُ الجَوِّ يُؤَثِّرُ على الصِّحة سَلْبِيًّا. (Hava kirliliği sağlığı olumsuz etkiliyor.)

هل يُؤَثِّرُ شُرْبُ القَهْوَةِ على النَّومِ؟
Kahve içmek uykuyu etkiliyor mu?

-i istemek	رَغِبَ فِي ......

أنا لا أرْغَبُ فِي الزَّواجِ. (Evlenmek istemiyorum.)

هُوَ يَرْغَبُ فِي العَمَلِ. (O, çalışmak istiyor.)

أَرْغَبُ فِي السَّفَرِ إلى البِلَادِ العَرَبِيَّةِ. (Arap ülkelerine gitmek istiyorum.)

-i özlemek	اِشْتاقَ إلى ...... اِشْتاقَ لِ ....

أنا أَشْتاقُ إلى أيَّامِ المَدْرَسَةِ. (Okul günlerini özlüyorum.)

هَلْ تَشْتاقُ إلى أُسْرَتِكَ؟ (Aileni özlüyor musun?)

اِشْتَقْتُ إليكَ كَثِيرًا يا أَبِي.
Babacığım seni çok özledim.

بَحَثَ عَنْ	-i aramak

أَبْحَثُ عَنْ عَمَلٍ مُنَاسِبٍ. (Uygun bir iş arıyorum.)

أَبْحَثُ عَنْكَ مُنْذُ ساعَةٍ، أَيْنَ كُنْتَ؟ (Bir saattir seni arıyorum, neredeydin?)

اِبْحَثْ عَنْ هذه المَعْلُومَةِ فِي الإِنْتَرْنَت. (Bu bilgiyi internette ara.)

حَصَلَ على	-i elde etmek, almak

كَيْفَ أَحْصُلُ على رَقْمِ جَوَّالِ الدُّكْتور؟ (Doktorun cep numarasını nasıl elde edebilirim?)

حَصَلَ على الدَّعْمِ المادّي مِنَ البَلَدِيَّة. (Belediyeden maddi destek aldı.)

حَصَلْتُ عَلى شَهادَةِ الجامِعَةِ من الأزهر. (Ezher'den üniversite diploması aldım.)

تَكَوَّنَ مِنْ	-den oluşmak

هذه الجامِعَةُ تَتَكَوَّنُ من عِشْرِينَ كُلِّيَّةً. (Bu üniversite yirmi fakülteden oluşuyor.)

وَجْبَةُ الإِفْطارِ تَتَكَوَّنُ من عَصِيرِ بُرْتُقال و زُبْدَة و عَسَل و جُبْنَة و بَيْضَة مَسْلُوقَة.

(Kahvaltı öğünü, portakal suyu, tereyağı, bal, peynir ve haşlanmış bir yumurtadan oluşuyor.)

تَكَوَّنَتْ لَجْنَةُ الإِمْتِحان مِنْ رَئِيسِ الجامِعَةِ و عَمِيدِ الكُلِّيَّةِ و رَئِيسِ القِسْمِ.

(Sınav komisyonu Üniversitenin Rektörü, Fakültenin Dekanı ve Bölümün Başkanından oluştu.)

بَيْتِي يَتَكَوَّنُ مِنْ غُرْفَتَيْنِ و قاعَةٍ و مَطْبَخٍ و حَمّامٍ.

Evim, iki oda, bir salon, bir mutfak ve bir banyodan oluşuyor.

-ile ilgilenmek **-e bakmak** **-e önem vermek** **-i dert etmek**	**اِهْتَمَّ بِ** ......

أنا أَهْتَمُّ بِصِحَّةِ شَعْرِي. (Saçımın sağlığına önem veriyorum.)

تَهْتَمُّ الأُمَّهاتُ بِتَرْبِيَةِ أطْفالِهِنَّ. (Anneler çocuklarının eğitimiyle ilgilenirler.)

لا تَهْتَمِّي أنْتِ يا أُخْتِي، فأنا آخُذُ والِدَنا إلى المُسْتَشْفَى حَالاً.

(Sen merak etme ablacığım, ben babamızı hemen şimdi hastaneye götürürüm.)

Bir harf-i cer ile kullanılan fiil, nesnesini ancak o harf-i cer ile alabilen fiil demektir. Bu tür fiillerin mâzî, muzâri, emir yapıları yanı sıra mastar, ism-i fâʻil, ism-i mefʻûl formlarının da aynı harf-i cer ile birlikte kullanıldığını unutmayınız. Örnek:

أنا مُهْتَمٌّ بِالمَوْضُوعِ. (Ben konuyla ilgileniyorum.)

اِزْدادَ عَدَدُ البَاحِثِينَ عنِ العَمَلِ فِي السَّنَواتِ الأَخِيرَةِ. (İş arayanların sayısı son yıllarda arttı.)

هَلْ تَعْرِفُ طَرِيْقَةَ الاهْتِمامِ بالأسْنانِ؟

Diş bakım yöntemini biliyor musun?

Öğrenme Çıktısı

4 Harf-i cerlerle kullanılan bazı fiilleri tanıma ve bunları cümle içinde kullanma becerisi kazanabilme

Araştır/ Tekrarla 4

Verilen harf-i cerli fiilleri defterlerinize yazınız ve birer cümle içinde kullanınız.

İlişkilendir/ Karşılaştır

Kur'ân-ı Kerîm'in "Meryem Sûresi" 46, "Haşr Sûresi" 9. ayet-i kerimelerinde geçen harf-i cerli fiilleri tespit ediniz.

Anlat/ Paylaş

Verilen harf-i cerli fiillerin anlamlarını ezberleyiniz. Bu sözcüklerle oluşturduğunuz anlamlı cümleleri arkadaşlarınızla paylaşınız.

ARAPÇADA KALIP İFADELER

التَّعْبيرات في اللغة العربية

أَعْجَبَ – يُعْجِبُ
Beğenmek, hoşuna gitmek, hoşlanmak

Türkçede "beğenmek" fiili, öznenin aktif durumda kullanıldığı, dolayısıyla "bir şeyi beğenmek" biçiminde nesne alan bir yüklemdir. Arapçada bu ifade (أَعْجَبَ) fiiliyle kullanılır, ancak Türkçedekinin tersine beğenilen nesneyi özne, beğeneni nesne durumuna koyan bir kullanılış özelliğine sahiptir. Türkçede "Ben bu romanı beğendim." cümlesini Arapçaya çevirirken şöyle kurgulamak zorundasınız: "Bu roman beni hayran bıraktı." Yani hoşa giden şey "özne" konumunda, hoşlanan kişi ise fiilin nesnesi konumunda kullanılır.

Örneğin,

أَعْجَبَ الكِتابُ عَلِيّاً. (Kitap Ali'nin hoşuna gitti.)

أَعْجَبَتْ أَسْئِلَةُ الامْتِحانِ الطُّلّابَ. (Sınav soruları öğrencilerin hoşuna gitti.)

Bitişik nesne zamirleri doğrudan أَعْجَبَ ye bitişirler ve "onun hoşuna gitti", "senin hoşuna gitti", "benim hoşuma gitti" gibi anlamlar kazanırlar.

هَلْ يُعْجِبُكِ هذا المُهَنْدِسُ يا ليلى؟
(Bu mühendis senin hoşuna gidiyor mu Leyla? -Yani: Bu mühendisi beğeniyor musun Leyla?-)

هَلْ تُعْجِبُكَ هذِهِ المُمَرِّضَةُ يا خالد؟
(Bu hemşire senin hoşuna gidiyor mu Halit? -Yani: Bu hemşireyi beğeniyor musun Halit?-)

لا، لا يُعْجِبُنِي هذا المُهَنْدِسُ.

(Hayır, bu mühendis benim hoşuma gitmiyor. -Yani: Bu mühendisi beğenmiyorum.-)

نَعَمْ، تُعْجِبُنِي هذِهِ المُمَرِّضَةُ.

(Evet, bu hemşire hoşuma gidiyor.- Yani: Bu hemşireyi beğeniyorum.-)

أعْجَبَتْهُ الصّورَةُ. (Resim onun hoşuna gitti. -Yani: Resmi beğendi.-)

أَعْجَبَنِي هذا الفيلم.

Bu film benim hoşuma gitti.
-Yani: Bu filmi beğendim.-

أَعْجَبَ fiilinin ism-i mef'ûl formu بِ harf-i ceriyle birlikte (مُعْجَبٌ بِ ...) kalıp ifadesiyle kullanıldığında, şimdiki zaman kipinde Türkçedeki anlatımla aynı özneye sahip olur. Örnek:

أنا مُعْجَبٌ بكَ. (Ben seni beğeniyorum.)

أنا مُعْجَبَةٌ بكَ. (Ben seni beğeniyorum.)

هو مُعْجَبٌ بهذه المَدينَةِ. (O, bu şehirden hoşlanıyor. –bu şehri beğeniyor-.)

هي مُعْجَبَةٌ بهذه المَدينَةِ. (O, bu şehirden hoşlanıyor. –bu şehri beğeniyor-.)

أنا مُعْجَبٌ بارْتِداءِ المَلابِسِ الصُّوفِيَّةِ. (Yünlü elbiseler giymekten hoşlanıyorum.)

Bu ifade ile soru sorulurken aşağıdaki üslûbu kullanırız:

هَلْ أعْجَبَكَ هذا الطَّعام؟

Bu yemek senin hoşuna gitti mi?

نَعَم، أَعْجَبَنِي هذا الطَّعام.

Evet, bu yemek benim hoşuna gitti.

هَلْ تُعْجِبُهُ مُمارَسَةُ الرِّياضَةِ؟ (Spor yapmak onun hoşuna gidiyor mu?)

نَعَم، تُعْجِبُهُ مُمارَسَةُ الرِّياضَة. (Evet, spor yapmak onun hoşuna gidiyor.)

في مَحَلِّ الملابس الرِّجالية

البائِع: – هَلْ يُعْجِبُكَ هذا القَميصُ؟
المُشْتَرِي: – لا، مَقاسُهُ كَبير.
– ولا هذا؟
– لا، لَوْنُهُ لا يُعْجِبُنِي.
– ولا هذا؟
– لا أُحِبُّ الأَلْوانَ الغَامِقَة.
– ولا هذا؟
– لا، قُماشُهُ لا يُعْجِبُنِي.
– ولا هذا ولا ذاك؟
– لا يُعْجِبُنِي أيٌّ واحِد.
– آسِفْ. لَيْسَ عِندنَا قَميصٌ لِلْبَيْع.

Erkek Giyim Mağazasında

Satıcı: - Bu gömlek hoşunuza gider mi?
Alıcı: - Hayır, bedeni büyük.
- Peki bu?
- Hayır, rengini beğenmiyorum.
- Ya bu?
- Koyu renkleri sevmiyorum.
- Ya bu?
- Hayır, kumaşını beğenmiyorum.
- Peki bu veya şu?
- Hiç biri hoşuma gitmiyor.
- Üzgünüm. Bizde satılık gömlek yok!

الله يُعْطيكَ العافِيَة
Kolay gelsin.
(Kelime anlamı: Allah sana afiyet versin.)

الله يُعْطيكَ العافيَة.
Kolay gelsin.

الله يُعافيكِ، شُكْراً.
Sağol. Teşekkürler.

Gördüğümüz bir iyilik karşısında karşımızdakine iyi dileklerimizi sunmak istediğimizde aşağıdaki ifadelerden herhangi birini rahatlıkla kullanabiliriz:

Allah seni hayırla ödüllendirsin.	جَزاكَ اللّٰهُ خَيْراً
Allah seni saklasın, korusun.	اللّٰهُ يُخَلِّيكَ
Allah seni saklasın, korusun.	اللّٰهُ يَحْميكَ
Allah seni korusun.	حَفِظَكَ اللّٰهُ
Allah seni yaşatsın.	حَيَّاكَ اللّٰهُ
Allah uzun ömür(ler) versin.	أَطالَ اللّٰهُ عُمْرَكَ

Öğrenme Çıktısı

5 Arapçada sıklıkla kullanılan bazı ifade biçimlerini tanıma ve yerinde kullanma becerisi elde edebilme

Araştır/ Tekrarla 5

Verilen kalıp ifadeleri defterlerinize yazınız ve birer cümle içinde kullanınız.

İlişkilendir/ Karşılaştır

Kur'ân-ı Kerîm'in "Mâide Sûresi" 100, "Tevbe Sûresi" 25. ayet-i kerimelerinde geçen kalıp ifadeleri tespit ediniz.

Anlat/ Paylaş

Verilen kalıp ifadelerin anlamlarını ezberleyiniz. Bu sözcüklerle oluşturduğunuz anlamlı cümleleri arkadaşlarınızla paylaşınız.

السلام عليكم. اليوم دَرَسْنا اشتقاق اسم الفاعل و اسم المفعول
من الأفعال الثّلاثيّة المجرّدة و المزيدة.

Selâmün aleyküm. Bugün sulâsî mucerred ve sulâsî mezîd fiillerden ism-i fâ‘il ve ism-i mef‘ûl türetmeyi öğrendik.

İsm-i fâ‘il → Kâtib

İsm-i mef‘ûl → Mektûb

أُنْظُرُوا إلى السَّبّورة. هنا أمثلة مِنْ اسْم الفاعل و اسم المفعول
مشتقّة من الأَفْعال المزيدة.

Tahtaya bakınız. Burada mezîd fiillerden türemiş ism-i fâ‘il ve ism-i mef‘ûl örnekleri var.

okuma — قراءة

في مَرْكَزِ التَّسَوُّق

كانَ الجَوُّ بارِداً في يَوْمِ السَّبْتِ. أنا و عائِلَتي قَرَّرْنا الذَّهابَ إلى مَرْكَزِ التّسَوّق. أنا و أُخْتِي و أَبي و أمّي كُنّا طالِبينَ شِراءَ بَعْضِ الأغْراضِ لِأَنْفُسِنا. كُنْتُ أُريد أنْ أَشْتَرِيَ لَوازِمَ المَدْرَسَة مِن مَحَلِّ القِرْطاسِيَّة و كانَتْ أختي مُنَى تُريدُ أنْ تَشْتَرِيَ مَلابِس جَديدَة مِنْ مَحَلِّ المَلابِس و كانَتْ أمّي تُريدُ أنْ تَشْتَرِيَ لَوازِمَ البَيْتِ من السّوبرماركت و كانَ أبي يُريدُ أنْ يَشْتَرِيَ أَدواتِ صَيْدِ السّمَك مِنْ مَحَلِّها. أَوّلاً ذَهَبْنا إلى مَحَلِّ القِرْطاسِيّة و اشْتَرَيْنا مِبْراةً و مِمْحاةً و مِسْطَرَةً و قَلَمَ رَصاصٍ و قَلَمَ حِبْرٍ و أقْلاماً مُلَوَّنَةً و مِعْداداً و دَبّاسَةً. ثُمَّ انْتَقَلْنا إلى مَحَلِّ المَلابِسِ و اشْتَرَيْنا لِأُخْتي تَنّورَةً جَميلَةً و قَميصًا أبْيض. كانَتْ تَحْتاجُ إلى الأحْذِيَة الشَّتَوِيَّة أيْضًا و اشْتَرَيْنا لها جزْمات بُنِّيَّة. كانَتْ مُبْتَسِمَةً بَعْدَ الخُروجِ مِنَ المَحَلِّ. بَعْدَ إتْمامِ لَوازِمِ أختي و أنا، ذَهَبْنا إلى مَحَلٍّ لِبَيْعِ أدواتِ الصَّيْدِ و اشْتَرى أبي صِنّارَة و شَبَكَةً لِصَيْدِ الأسْماك ثُمَّ وَضَعْنا الأغْراضَ في سَيّارَتِنا و ذَهَبْنا إلى السوبرماركت لِلَوازم البيْتِ و اشْتَرَيْنا مِنَ المُعَلَّباتِ و المَأْكولاتِ و المَشْروباتِ و مِنْ أنْواع المُخَلَّلات و مِنْ المُكَسَّراتِ مِثْلَ بُنْدُقٍ و فُسْتق و بَذر و لَوْزٍ. و وَضَعْنا المُشْتَرَياتِ في الأكْياسِ و عُدْنا مَسْرورِينَ إلى البيتِ.

Alışveriş Merkezinde

Cumartesi günü hava soğuktu. Ben ve ailem alışveriş merkezine gitmeye karar verdik. Ben, kız kardeşim, babam ve annem kendimiz için bazı eşyalar satın almak istiyorduk. Ben kırtasiyeden okul ihtiyaçlarını almak istiyordum. Kız kardeşim Munâ giyim mağazasından yeni elbiseler almak istiyordu. Annem süpermarketten evin ihtiyaçlarını almak istiyordu. Babam da av malzemeleri satan bir dükkândan balık avlama malzemeleri almak istiyordu. İlk olarak kırtasiyeye gittik. Bir kalemtıraş, bir silgi, bir cetvel, bir kurşun kalem, bir dolma kalem, renkli boya kalemleri, bir abaküs ve bir zımba satın aldık. Sonra giyim mağazasına geçtik. Kız kardeşim için bir etek ve beyaz bir gömlek satın aldık. Kışlık ayakkabıya da ihtiyacı vardı. Ona kahverengi çizme satın aldık. Mağazadan çıkışta gülümsüyordu. Kız kardeşimin ve benim ihtiyaçlarımızı tamamladıktan sonra av malzemeleri satan bir dükkâna gittik. Babam balık avlamak için bir olta ve bir ağ satın aldı. Sonra eşyaları arabamıza koyduk ve ev ihtiyaçları için süpermarkete gittik. Konserve gıdalardan, yiyeceklerden, içeceklerden, turşu çeşitlerinden ve fındık, fıstık, çekirdek ve badem gibi kuruyemişlerden satın aldık. Satın alınanları poşetlere koyduk ve sevinçli bir halde eve döndük.

alıştırmalar التَدْريبات

1- Aşağıdaki sulâsî fiillerin ism-i fâ‘il ve ism-i mef‘ûllerini yazınız.

İsm-i mef‘ûl	İsm-i fâ‘il	
		فَعَلَ
		تَرَكَ
		فَتَحَ
		مَدَحَ
		مَنَعَ
		نَشَرَ
		طَبَعَ
		شَرِبَ
		هَجَرَ
		نَظَرَ

2- Aşağıdaki sulâsî mezîd fiillerin ism-i fâ‘il ve ism-i mef‘ûllerini yazınız.

İsm-i mef‘ûl	İsm-i fâ‘il	
		كَسَّرَ
		فَتَّحَ
		فَضَّلَ
		تَعَلَّمَ
		تَشَكَّرَ
		أَكْرَمَ
		أَهْمَلَ
		جاهَدَ
		اِسْتَعْمَلَ
		اِسْتَمَعَ

3- Aşağıdaki cümlelerde geçen fiillerin ism-i fâ‘il yapılarını cümlelerin karşısına yazınız.

1. غَفَرَ اللهُ الذّنوب. : ....
2. يَكذب الطّالِبُ دائِماً. : ....
3. شَخْص يُدَرِّسُ في الجامِعَة. : ....
4. مُحَمَّدٌ أَرْسَلَ الرِّسالةَ. : ....
5. الرَّجُلُ فَتَّشَ المَصْنَع بِدِقَّةٍ. : ....

4- Aşağıda verilen boşlukları cümlenin fiiline uygun harf-i cerlerle doldurunuz.

1. أنا أرْغَبُ...........ذلك.
2. هذا الشِّعْرُ يَتَكَوَّنُ ...... بَيْتَيْنِ.
3. أَسْتَمِعُ ....هذه الأغنية أحْياناً.
4. حَصَلْتُ ......دَرَجَة الدكتوراه قبل سَنَتَيْن.
5. أنا أَبْحَثُ..........عَمَلٍ في الوزارات.
6. هَلْ تَهْتَمُّ ....هذه الأَعْمال؟
7. هل تَشْتاقُ......الأيام الماضية يا أبي؟
8. شُرب الشّاي في اللّيل يُؤَثِّر ......النّوم سَلْبِيًّا.

5- Aşağıdaki ibarelerdeki boşlukları ibarenin yapısına uygun sözcüklerle doldurunuz.

جَزاكَ......خَيْراً.
...... يُخَلِّيك.
حَفِظَ...... الله.
الله ...... العافِيَة.

6- Aşağıdaki boşlukları parantez içinde verilenlerden uygun olanı ile doldurunuz.

(أعْجَب / مُعْجَبَةٌ / مُعْجَبون / أَعْجَبَتْكَ / يُعْجِبُني)

1. هَلْ ...... هذه القَهوةُ يا أحمد؟
2. لا ...... فَصْلُ الشِّتاءِ ، أُحِبُّ فَصْلَ الصَّيْفِ.
3. فَاطِمَة ...... بِهذه التَّنّورة كَثيرًا و أَظُنُّ أنَّها ستَشْتَريها.
4. قالوا لي إِنَّهم ...... بِهذا الفيلم، شاهدوه مَرّاتٍ.
5. مَصْنَعُنا ...... المُهَنْدِسَ الجَديدَ.

7- Aşağıdaki boşlukları parantez içinde verilen kelimelerden uygun olanı ile doldurunuz.

(المَشْروباتِ / مُبْتَسِماتٌ / جَائِعينَ / مَسْرُورَتانِ / ذاهِبُونَ)

1. هُمْ ...... إلى العمل بالحافِلة.
2. المُمَرِّضاتُ خَرَجْنَ مِنَ المُسْتَشْفى و هنَّ ....
3. اِشْتَرَيْتُ المأكولاتِ و ...... من السوقِ صباحًا.
4. عادتْ عائِشَة و فاطِمَة من المدْرَسة و هما ....
5. كان المُدرِّسُون ...... و ذهبوا إلى المَطْعَم.

8- Aşağıdaki cümleleri Arapçaya çeviriniz.

1. Bu kitap benim hoşuma gidiyor.
2. Ali’nin defteri öğretmenin hoşuna gitti.
3. Bu yemeği beğendin mi Halit?
4. Müzik dinlemek hoşuna gidiyor mu Selma?
5. Ev temizlemek hoşumuza gitmiyor.

9- Aşağıdaki cümleleri Türkçeye çeviriniz.

1. هَلْ تَشْتاقِينَ إلى أُمِّكِ؟
2. حَصَلَ اللّاعِبُ على المَرْكَزِ الأوّل في المُباراة.
3. يَرْغَبُ مصطفى في السَّفر إلى أوربّا.
4. أعْجَبَتْها الدّروسُ في هذا القسمِ.
5. بَحَثْنا عن مَعْلوماتٍ حَوْلَ الأدبِ في هذه الْمَكْتَبَة.
6. هَلْ يُؤَثِّرُ شُرْبُ الشَّاي على الصّحة سَلْبيًّا؟
7. لا تُعْجِبُنِي مُمارَسَةُ الرِّياضة.
8. أَبي و أُمِّي مُعْجَبانِ بِهذا المَطْعَم كَثيرًا.
9. اِشْتَرَى أَبي من السُّوق الْمُكَسَّراتِ للضُّيُوف.
10. هَلْ تَهْتَمُّ بِتَرْتيبِ غُرْفَتِك يا حَسَن؟

10- Aşağıdaki sözcüklerin üçlü köklerini bulunuz ve yanlarına yazınız.

مُتَشَكِّر :	مُسْتَنْسِخ :
مُتَكَبِّر :	مُسْتَيْقِظ :
مُتَبَسِّم :	مُسْتَشْفى :
مُبارَك :	مُشَكَّل :
مُجَلِّد :	مُتَكَوِّن :

1 Bölümde geçen bazı sözcük yapılarını kullanarak diyalog gerçekleştirme becerisi kazanabilme

Günlük Hayatımızda Arapça 10

Diyalogla gerek bu bölümde işlenen dilbilgisi konularına giriş yapılmakta, gerekse önceki bölümlerde işlenen konular, anlatılan ifade kalıpları pekiştirilmeye çalışılmakta, tanıtımı yapılmış olan bazı ibareleri ve sözcükleri günlük dilde kullanma becerisi kazandırılmaktadır.

2 Sulâsî mucerred fiillerden ism-i fâ'il ve ism-i mef'ûl türetebilme ve bunları cümle içinde kullanabilme

Sulâsî Mucerred Fiillerden İsm-i Fâ'il ve İsm-i Mef'ûl Türetmek

Türkçede "etken ortaç" kavramı ile ifade edilen "ism-i fâ'il" yapısı ve "edilgen ortaç" kavramı ile karşılanan "ism-i mef'ûl" yapısı hem sulâsî mucerred, hem de sulâsî mezîd fiillerden elde edilen yapılardır. Sulâsî mucerred fiillerde fiili yapan, eylemi gerçekleştiren isim elde edilmek istendiğinde "fâ'il" kalıbı; fiilin ifade ettiği işten etkilenen varlığı göstermede "mef'ûl" kalıbı kullanılır.

Örneğin;

كَتَبَ (yazdı) fiilinden كاتِبٌ (yazar); عَلِمَ (bildi) fiilinden عالِمٌ (bilen, âlim) sözcükleri ism-i fâ'il olarak türetilebilir.

كَتَبَ (yazdı) fiilinden مَكْتوبٌ (yazılan); عَلِمَ (bildi) fiilinden مَعْلومٌ (bilinen), sözcükleri ism-i mef'ûl olarak türetilebilir.

3 Sulâsî mezîd fiillerden ism-i fâ'il ve ism-i mef'ûl türetebilme ve bunları cümle içinde kullanabilme

Sulâsî Mezîd Fiillerden İsm-i Fâ'il ve İsm-i Mef'ûl Türetmek

Mezîd fiillerde ism-i fâ'il ve ism-i mef'ûl yapıları, sulâsî mucerred fiillerden elde edilenlerden farklıdır. Mezîd fiiller bir harf ziyadeli, iki harf ziyadeli ve üç harf ziyadeli olmak üzere çeşitlilik gösterdiklerinden bunların tümü için tek bir kalıp yoktur. Bunun yerine bütün sulâsî mezîd fiillerden şu yol izlenerek ism-i fâ'il ve ism-i mef'ûl elde edilir: Önce fiilin muzârisi alınır: عَلَّمَ → يُعَلِّمُ, baştaki muzâraat harfi atılıp yerine ötre ile harekeli bir mim harfi getirilir: مُعَلِّمُ, sondan bir önceki harfin harekesi ism-i fâ'ilde kesra; ism-i mef'ûlde fetha yapılır. Fiilimiz artık isimleştiği için sonu tenvinlenir.

مُعَلِّمٌ: öğreten, öğretmen (ism-i fâ'il)

مُعَلَّمٌ: öğretilen (ism-i mef'ûl)

4 Harf-i cerlerle kullanılan bazı fiilleri tanıma ve bunları cümle içinde kullanma becerisi kazanabilme

Arapçada Harf-i Cer ile Kullanılan Bazı Fiiller

-i dinlemek: إِسْتَمَعَ إِلى

هَلْ تَسْتَمِعُ إِلى الموسِقى؟ (Müzik dinler misin?)

-i etkilemek: أَثَّرَ على/في

هَلْ تَعْرِفُ كَيْفَ يُؤَثِّرُ الإنْسانُ على البِيْئَةِ؟ (İnsanın çevreyi nasıl etkilediğini biliyor musun?)

-i istemek: رَغِبَ في

هُوَ يَرْغَبُ فِي العَمَلِ. (O, çalışmak istiyor.)

-i özlemek: إِشْتاقَ إِلى

أنا أَشْتاقُ إِلى رُؤْيَتِهِ. (Onu görmeyi özledim.)

-i aramak: بَحَثَ عَنْ

كَيْفَ أَبْحَثُ عَنْ مَعْلوماتٍ فِي الإِنْتَرنت؟ (İnternette nasıl bilgi ararım?)

-i elde etmek, almak: حَصَلَ على

حَصَلَتْ أُخْتِي عَلى شَهادَةِ الجامِعة. (Kızkardeşim üniversite diploması aldı.)

-den oluşmak: تَكَوَّنَ مِنْ

يَتَكَوَّنُ بَيْتُنا مِنْ غُرْفَتَيْنِ و مَطْبَخٍ و حَمّام. (Evimiz iki oda, bir mutfak ve bir banyodan oluşuyor.)

-ile ilgilenmek, - e bakmak, -e önem vermek,-i dert etmek: إِهْتَمَّ بِـ

هَلْ هُوَ يَهْتَمُّ بِصِحَّتِهِ؟ (O, sağlığına önem veriyor mu?)

5 Arapçada sıklıkla kullanılan bazı ifade biçimlerini tanıma ve yerinde kullanma becerisi elde edebilme

Arapçada Kalıp İfadeler

Türkçede "beğenmek" fiili, öznenin aktif durumda kullanıldığı, dolayısıyla "bir şeyi beğenmek" biçiminde nesne alan bir yüklemdir. Arapçada bu ifade (أَعْجَبَ) fiiliyle kullanılır, ancak Türkçedekinin tersine beğenilen nesneyi özne, beğeneni nesne durumuna koyan bir kullanılış özelliğine sahiptir.

هَلْ أَعْجَبَكَ هذا الطَّعامُ؟ (Bu yemek senin hoşuna gitti mi?)

نَعَم أَعْجَبَنِي هذا الطّعامُ. (Evet, bu yemek benim hoşuma gitti.)

Bu kısımda ayrıca "اللهُ يُعْطيكَ العافيَة." ifadesinin kullanımı tanıtılmış ve gördüğümüz bir iyilik karşısında karşımızdakine iyi dileklerimizi sunmak için kullandığımız ifadelerden bazıları listelenmiştir.

Allah seni hayırla ödüllendirsin.	جَزاكَ اللهُ خَيْراً
Allah seni saklasın, korusun.	اللهُ يُخَلِّيكَ
Allah seni saklasın, korusun.	اللهُ يَحْميكَ
Allah seni korusun.	حَفِظَكَ اللهُ
Allah seni yaşatsın.	حَيَّاكَ اللهُ
Allah uzun ömür(ler) versin.	أَطالَ اللهُ عُمْرَكَ

1 Aşağıdakilerden hangisi ism-i fâ'ildir?

A. مُهْمَل
B. مُشَكَّل
C. مُحَافَظَة
D. مُجادَلَة
E. مُرْسِل

2 مُكَسَّر yapı olarak nasıl bir sözcüktür?

A. İsm-i mef'ûl
B. İsm-i fâ'il
C. Mastar
D. Mezîd fiil
E. Sulâsî mucerred

3 Aşağıdaki cümlede boş bırakılan yere seçenektekilerden hangisi **getirilemez?**

أنا ....مِنْ تُرْكيا.

A. عامِل
B. شاعِرة
C. طاوِلَة
D. قادِم
E. طالِب

4 Aşağıdaki cümlede yer alan boşluğu tamamlayacak ism-i mef'ûl hangi seçenekte verilmiştir?

الدّخول إلى الجامِعَة ....اليَوْم.

A. مَتْروك
B. مَفْكور
C. مَعْشوق
D. مَمْنوع
E. مَرْفوع

5 "لَمّا حَصَلَ........شَهادَة الجامِعة ذَهَبَ إلى أوربّا."

Yukarıdaki cümlede boş bırakılan yere hangi harf-i cer getirilmelidir?

A. على
B. في
C. بِ
D. عَنْ
E. إلى

6 Aşağıdaki cümlede altı çizili sözcüğün türü seçeneklerden hangisinde verilmiştir?

اِكْتَسَبَ البائِعُ كَثيراً من هذا المُشْتَري.

A. İsm-i mef'ûl
B. Sıfat
C. Sulâsî fiil
D. Mezîd fiil
E. İsm-i fâ'il

7 "هو شَخْص يَسْتَغْفِرُ............" cümlesinde boşluğu tamamlayacak sözcük aşağıdakilerden hangisidir?

A. المُسْتَغْفَر
B. المُسْتَغْفِر
C. المُسْتَقْبَل
D. المُسْتَشْرِق
E. المُسْتَشْفى

8 أَعْجَبَتْهُ هذه الرِّياضَةُ.

Yukarıdaki cümlenin Türkçe karşılığı, aşağıdaki seçeneklerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A. O, bu sporu severek yapıyor.
B. Bu spor, onu mutlu ediyor.
C. Bu spor onun hoşuna gitti.
D. Bu spor seni eğlendiriyor.
E. Bu spor onu rahatlattı.

9 "جزاكَ اللهُ خَيراً." ifadesinin Türkçe karşılığı aşağıdakilerden hangisidir?

A. Allah seni cezalandırsın.
B. Allah seni hayırla ödüllendirsin.
C. Allah seni affetsin.
D. Allah seni korusun.
E. Allah senin hayrını vermesin.

10 "أيُّ خِدْمَة؟" ifadesinin uygun Türkçe karşılığı aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A. Hangi beden istiyorsunuz?
B. Emredersiniz.
C. Buyurmaz mısınız?
D. Ne arzu edersiniz?
E. Hizmet alabildiniz mi?

1. E — Yanıtınız yanlış ise “Sulâsî Mezîd Fiillerden İsm-i Fâ‘il ve İsm-i Mef‘ûl Türetmek” konusunu yeniden gözden geçiriniz.

2. A — Yanıtınız yanlış ise “Sulâsî Mezîd Fiillerden İsm-i Fâ‘il ve İsm-i Mef‘ûl Türetmek” konusunu yeniden gözden geçiriniz.

3. C — Yanıtınız yanlış ise “Sulâsî Mucerred Fiillerden İsm-i Fâ‘il Türetmek” konusunu yeniden gözden geçiriniz.

4. D — Yanıtınız yanlış ise “Sulâsî Mucerred Fiillerden İsm-i Fâ‘il Türetmek” konusunu yeniden gözden geçiriniz.

5. A — Yanıtınız yanlış ise “Arapçada Harf-i Cerlerle Kullanılan Bazı Fiiller” konusunu yeniden gözden geçiriniz.

6. E — Yanıtınız yanlış ise “Sulâsî Mezîd Fiillerden İsm-i Mef‘ûl Türetmek” konusunu yeniden gözden geçiriniz.

7. B — Yanıtınız yanlış ise “Sulâsî Mezîd Fiillerden İsm-i Fâ‘il Türetmek” konusunu yeniden gözden geçiriniz.

8. C — Yanıtınız yanlış ise “Arapçada Kalıp İfadeler” konusunu yeniden gözden geçiriniz.

9. B — Yanıtınız yanlış ise “Arapçada Kalıp İfadeler” konusunu yeniden gözden geçiriniz.

10. D — Yanıtınız yanlış ise “Günlük Hayatımızda Arapça 10”da bulunan “Elbise Mağazasında” adlı diyaloğu yeniden gözden geçiriniz.

10 Alıştırmalar Yanıt Anahtarı

Alıştırma 1

Aşağıdaki sulâsî fiillerin ism-i fâ‘il ve ism-i mef‘ûllerini yazınız.

İsm-i mef‘ûl	İsm-i fâ‘il	
مَفْعول	فاعِل	فَعَلَ
مَتْروك	تارِك	تَرَكَ
مَفْتوح	فاتِح	فَتَحَ
مَمْدوح	مادِح	مَدَحَ
مَمْنوع	مانِع	مَنَعَ
مَنْشور	ناشِر	نَشَرَ
مَطْبوع	طابِع	طَبَعَ
مَشْروب	شارِب	شَرِبَ
مَهْجور	هاجِر	هَجَرَ
مَنْظور	ناظِر	نَظَرَ

10 Alıştırmalar Yanıt Anahtarı

Alıştırma 2

Aşağıdaki sulâsi mezîd fiillerin ism-i fâ‘il ve ism-i mef‘ûllerini yazınız.

İsm-i mef‘ûl	İsm-i fâ‘il	
مُكَسَّر	مُكَسِّر	كَسَّرَ
مُفَتَّح	مُفَتِّح	فَتَّحَ
مُفَضَّل	مُفَضِّل	فَضَّلَ
مُتَعَلَّم	مُتَعَلِّم	تَعَلَّمَ
مُتَشَكَّر	مُتَشَكِّر	تَشَكَّرَ
مُكْرَم	مُكْرِم	أَكْرَمَ
مُهْمَل	مُهْمِل	أَهْمَلَ
مُجاهَد	مُجاهِد	جاهَدَ
مُسْتَعْمَل	مُسْتَعْمِل	اِسْتَعْمَلَ
مُسْتَمَع	مُسْتَمِع	اِسْتَمَعَ

Alıştırma 3

Aşağıdaki cümlelerde geçen fiillerin ism-i fâ‘il yapılarını cümlelerin karşısına yazınız.

1. غَفَرَ اللهُ الذّنوب. : غافِر
2. يَكذب الطّالِبُ دائِماً. : كاذِب
3. شَخْص يُدَرِّس في الجامِعَة. : مُدَرِّس
4. مُحَمَّدٌ أَرْسَلَ الرِّسالَةَ. : مُرْسِل
5. الرَّجُلُ فَتَّشَ المَصْنَع بِدِقَّة. : مُفَتِّش

10 Alıştırmalar Yanıt Anahtarı

Alıştırma 4

Aşağıda verilen boşlukları cümlenin fiiline uygun harf-i cerlerle doldurunuz.

1. أنا أرْغَبُ فِي ذلك.
2. هذا الشِّعْرُ يَتَكَوَّنُ مِنْ بَيْتَيْنِ.
3. أَسْتَمِعُ إِلَى هذه الأغنية أحْيانًا.
4. حَصَلْتُ عَلَى دَرَجَة الدُّكْتوراه قَبْلَ سَنَتَيْنِ.
5. أنا أبْحَثُ عَنْ عَمَلٍ فِي الوزارات.
6. هَلْ تَهْتَمُّ بِهذه الأعْمال؟
7. هَلْ تَشْتاقُ إلى (veya لِـ) الأيّامِ الماضية يا أبي؟
8. شُرب الشّاي في اللّيل يُؤَثِّر عَلى (veya في) النّوم سَلْبِيًّا.

Alıştırma 5

Aşağıdaki ibarelerdeki boşlukları ibarenin yapısına uygun sözcüklerle doldurunuz.

جَزاكَ الله خَيْرًا.
الله يُخَلِّيك.
حَفَظَكَ الله.
الله يُعْطِيكَ العافِيَة.

Alıştırma 6

Aşağıdaki boşlukları parantez içinde verilenlerden uygun olanı ile doldurunuz.

(أعْجَب / مُعْجَبَةٌ / مُعْجَبون / أَعْجَبَتْكَ / يُعْجِبُني)

1. هَلْ أَعْجَبَتْكَ هذه القَهوةُ يا أحمد؟
2. لا يُعْجِبُني فَصْلُ الشِّتاءِ ، أُحِبُّ فَصْلَ الصَّيْفِ.
3. فاطِمَة مُعْجَبَةٌ بِهذه التَّنّورة كَثيرًا و أَظُنُّ أنَّها سَتَشْتَريها.
4. قالوا لي إنَّهم مُعْجَبون بِهذا الفيلم، شاهدوه مَرّاتٍ.
5. مَصْنَعُنا أعْجَبَ المُهَنْدِسَ الجَديدَ.

10 Alıştırmalar Yanıt Anahtarı

Alıştırma 7

Aşağıdaki boşlukları parantez içinde verilen kelimelerden uygun olanı ile doldurunuz.

(الْمَشْروباتِ / مُبْتَسِماتٌ / جَائِعينَ / مَسْرُورَتانِ / ذاهِبُونَ)

1. هُمْ ذاهِبُونَ إلى العمل بالحافِلة.
2. الـمُمَرِّضاتُ خَرَجْنَ مِنَ الـمُسْتَشْفى و هنَّ مُبْتَسِماتٌ.
3. اِشْتَرَيْتُ المأكولاتِ و الْمَشْروباتِ من السوقِ صباحًا.
4. عادتْ عائِشَة و فاطِمَة من المدْرَسة و هما مَسْرُورَتانِ.
5. كان الـمُدرِّسُون جَائِعينَ و ذهبوا إلى المَطْعَم.

Alıştırma 8

Aşağıdaki cümleleri Arapçaya çeviriniz.

1- Bu kitap benim hoşuma gidiyor.

يُعْجِبُني هذا الكتاب. / أنا مُعْجَبٌ بهذا الكِتاب.

2- Ali’nin defteri öğretmenin hoşuna gitti.

أَعْجَبَ الـمُعَلِّمَ دَفْتَرُ عَلِي.

3- Bu yemeği beğendin mi Halit?

هَلْ أعْجَبَكَ هذا الطَّعامُ يا خَالِد؟

4- Müzik dinlemek hoşuna gidiyor mu Selma?

هَل يُعْجِبُكِ الاسْتِماعُ إلى الموسيقى يا سَلْمى؟/

هَلْ أَنْتِ مُعْجَبَةٌ بالاسْتِماعِ إلى الموسيقى يا سَلْمى؟

5- Ev temizlemek hoşumuza gitmiyor.

لا يُعْجِبُنا تَنْظِيفُ البَيْت. / لَسْنا مُعْجَبِينَ بِتَنْظيفِ البَيْت.

10 Alıştırmalar Yanıt Anahtarı

Alıştırma 9

Aşağıdaki cümleleri Türkçeye çeviriniz.

1- هَلْ تَشْتاقِينَ إلى أُمِّكِ ؟
Anneni özlüyor musun?

2- حَصَلَ اللّاعِبُ على المَرْكَزِ الأوَّلِ في المُباراة.
Oyuncu karşılaşmada birinciliği elde etti.

3- يَرْغَبُ مُصْطَفى في السَّفرِ إلى أوروبّا.
Mustafa Avrupa'ya gitmek (yolculuk yapmak) istiyor.

4- أعْجَبَتْها الدّروسُ في هذا القِسمِ.
Bu bölümdeki dersler onun hoşuna gitti.

5- بَحَثْنا عن مَعْلوماتٍ حَوْلَ الأدبِ في هذه الْمَكْتَبَةِ.
Bu kütüphanede edebiyatla ilgili bilgi araştırdık.

6- هَلْ يُؤَثِّرُ شُرْبُ الشّايِ عَلى الصِّحَّةِ سَلْبِيًّا؟
Çay içmek sağlığı olumsuz etkiler mi?

7- لا تُعْجِبُني مُمارَسَةُ الرِّياضة.
Spor yapmak hoşuma gitmiyor.

8- أبي و أُمّي مُعْجَبانِ بِهذا المَطْعَمِ كَثيرًا.
Babam ve annem bu lokantayı çok beğenirler.

9- اِشْتَرَى أبي من السُّوقِ الْمُكَسَّراتِ للضُّيُوفِ.
Babam çarşıdan konuklar için kuruyemiş aldı.

10- هَلْ تَهْتَمُّ بِتَرْتِيبِ غُرْفَتِكَ يا حَسَن؟
Odanın düzenine önem veriyor musun Hasan?

Alıştırma 10

Aşağıdaki sözcüklerin üçlü köklerini bulunuz ve yanlarına yazınız.

مُتَشَكِّر	: شكر	مُسْتَنْسِخ	: نسخ
مُتَكَبِّر	: كبر	مُسْتَيْقِظ	: يقظ
مُتَبَسِّم	: بسم	مُسْتَشْفَى	: شفي
مُبارَك	: برك	مُشَكَّل	: شكل
مُجَلِّد	: جلد	مُتَكَوِّن	: كون (كان)

bölümün kelimeleri كَلِماتُ القِسم

أَثَّرَ عَلى / في (*essere ʻalâ/ fî*) **-i etkiledi**

آسِف (*âsif*) **üzgün**

اِشْتاق إلى (*iştâka ilâ*) **-i özledi**

أَعْجَبَ.... (*aʻcebe*) **-nin hoşuna gitti**

اِهْتَمَّ بِ (*ihtemme bi*) **-i le ilgilendi, -e baktı, -e önem verdi, -i dert etti**

بائع (*bâʼi*) **satan, satıcı**

بَحَثَ عَنْ (*bahase ʻan*) **-i aradı**

بَذْر (*bezr-bizr*) **çekirdek**

بُنْدُق (*bunduk*) **fındık**

بَنْطُلون جينز (*bantulûn cînz*) **kot pantolon**

تَكَوَّنَ مِنْ (*tekevvene min*) **-den oluştu**

تَنّورَة (*tennûre*) **etek**

جَزمة (*cezme*) **çizme**

دَبّاسَة (*debbâse*) **zımba**

دَرَجَة الدُكْتوراه (*derecetuʼd-duktûra*) **doktora derecesi, doktora unvanı**

رَغِبَ في (*ragibe fî*) **-i istedi**

سَلْبِيًّا (*selbiyyen*) **olumsuz olarak**

شَبَكَة (*şebeke*) **ağ**

شُرْب (*şurb*) **içmek**

شِعْر (*şiʻr*) **şiir**

شَعْر (*şaʻr*) **saç**

صِنّارَة (*sinnâre*) **olta**

صُوفيّة (*sûfiyye*) **yünlü**

صَيْد (*sayd*) **av**

غُرْفَة القِياس (*gurfetuʼl-kıyâs*) **deneme kabini**

قِرْطاسِيَّة (*kırtâsiyye*) **kırtasiye**

قَلِقَ عَلى (*kalika ʻala*) **…e endişelendi**

قَلَمُ حِبْر (*kalemu hibr*) **dolma kalem**

قَلَمُ رَصاصٍ (*kalemu rasâs*) **kurşun kalem**

قَميص (*kamîs*) **gömlek**

لَجْنَة (*lecne*) **komisyon**

لَوْز (*levz*) **badem**

مِبْراة (*mibrât*) **kalemtraş**

مُتَفَكِّر (*mutefekkir*) **düşünür**

مَحَلّ (*mahal*) **dükkan**

مُخَلَّلات (*muhallelât*) **turşular**

مُرْسَل (*mursel*) **gönderilen**

مَرْكَز التَّسَوّق (*merkezuʼt-tesevvuk*) **alışveriş merkezi**

مِسْطَرَة (*mistara*) **cetvel**

مَسْلوق (*meslûk*) **haşlanmış**

مُشْتَرِك (*muşterik*) **abone, katılımcı**

مَشْروباتِ (*meşrûbât*) **içecekler**

مِعْداد (*miʻdâd*) **abaküs**

مِعْطَف (*miʻtaf*) **palto**

مُعَلَّباتِ (*muʻallebât*) **konserve (gıdalar)**

المُغَنِّي (*el-muganni*) **şarkıcı**

مُفَضَّل (*mufaddal*) **tercih edilen, favori, gözde**

مَقاس (*makâs*) **beden, ölçü**

مُقَدَّم (*mukaddem*) **öne geçmiş**

مُكَسَّرات (*mukesserât*) **kuruyemiş (fındık, ceviz, badem vb.)**

مِمْحاة (*mimhât*) **silgi**

نَفْسِيّة (*nefsiyye*) **psikolojik durum, psikoloji**

نَفْع (*nefʻ*) **fayda, yarar**

bölümün deyimleri

تعبيرات القسم

أَطال اللهُ عُمرك *(etâla'llâh umrak)* **Allah uzun ömür(ler) versin**

اللهُ يَحْميكَ *(Allâh yahmîk))* **Allah seni korusun**

اللهُ يُخَلِّيكَ *(Allâh yuhallîk)* **Allah seni saklasın**

اللهُ يُعافيك *(Allâh yu'âfîk)* **Allah seni afiyetlendirsin**

اللهُ يُعْطيكَ العافِيَة *(Allâh yu'tîke'l-'âfiye)* **Allah afiyet versin, kolay gelsin**

جَزاكَ اللهُ خَيْراً *(cezâke'llâhu hayren)* **Allah seni hayırla ödüllendirsin**

حَفَظَكَ اللهُ *(hafazaka'llâh)* **Allah seni korusun**

حَيَّاكَ اللهُ *(hayyâka'llâh)* **Allah seni yaşatsın**